

EPISTEMOLOGIA

Curs 2009-2010

Grup 1 i 51 Codi: 25230

6 Crèdits (4,5 ECTS)

2n semestre, tercer curs

Professora Dra. Anna Berga i Timoneda

anna.berga@uab.cat

Objectius

Aquest curs d'Epistemologia invita l'estudiant a exercitar la reflexivitat proposant-li l'adopció d'una perspectiva crítica sobre la pràctica de l'ofici de sociòleg. No és, doncs, un curs sobre *teories*, sinó que vol fomentar l'hàbit d'una reflexivitat exigent al servei d'una pràctica professional rigorosa. Per aconseguir aquest propòsit, el curs es desenvolupa en tres blocs de continguts: unes observacions prèvies sobre la perspectiva sociològica; unes consideracions a propòsit del coneixement científic i una revisió dels problemes epistemològics que planteja la recerca en sociologia. Complementàriament, es duran a terme una sèrie de pràctiques que tenen una doble vessant: d'una banda, aproximar l'estudiant a diverses ocupacions pròpies de l'ofici, més a prop de la divulgació sociològica que de la mateixa recerca acadèmica i, de l'altra, l'exercici de la reflexivitat aplicada a exemples concrets de recerques sociològiques realitzades.

Avaluació

L'avaluació continuada tindrà en compte:

- l'assistència regular** a classe (condició necessària per a una avaluació continuada)
- l'evolució dels treballs individuals continguts en el **portafoli**, amb atenció especial al progrés en el domini dels aspectes formals del discurs sociològic. El portafoli constarà de diversos treballs que es realitzaran de manera progressiva durant el curs, en relació amb les sessions pràctiques (70 per cent)
- un **examen final escrit** (30%)
- L'aprovació del curs exigeix tenir aprovats, simultàniament, el portafoli i l'examen final

Aquest sistema d'avaluació continuada, per tant, pressuposa l'assistència regular a classe. En cas que no es pugui complir aquesta condició prèvia, **a principi de curs**, l'estudiant haurà d'acordar amb la professora la forma d'avaluació més idònia a les seves circumstàncies que, en qualsevol cas, inclourà un examen final de la totalitat de la matèria.

PROGRAMA GENERAL

1. Preàmbul

- 1.1. La sociologia, cos de coneixements o perspectiva?
- 1.2. Problemes socials i sociològics
- 1.3. Saber comú i coneixement sociològic
- 1.4. Ingenuïtat positivista i sistematització del dubte
- 1.5. Utilitat i inutilitat de la sociologia

2. Coneixement, coneixement científic i sociologia de la ciència

- 2.1. Pensament i acció
- 2.2. Dubte i certesa
- 2.3. Teoria i provocació
- 2.4. Confusió i descoberta
- 2.5. Indicis i paradoxes
- 2.6. Curiositat ociosa, saber instrumental i cientisme

3. L'ofici de sociòleg

- 3.1. La iniciació a l'ofici
- 3.2. El pensament relacional
- 3.3. El dubte radical
- 3.4. La crítica de la tradició culta
- 3.5. L'objectivació participant

Sessions pràctiques

- A.** Per què, sociologia? (1)
- B.** La sociologia com a art
- C.** El mite del mètode experimental
- D.** La conferència
- E.** El dia que el món va canviar. Ciència i societat
- F.** L'article periodístic
- G.** L'ús dels llenguatges audiovisuals
- H.** Un exercici de desconstrucció i reconstrucció conceptual
- I.** Per què, sociologia? (2)

Bibliografia

Obligatòria

Pierre Bourdieu "La pràctica de la sociologia reflexiva" a *Per una sociologia reflexiva*. Barcelona: Herder, 1994, pp. 189-229. (Edició original: *Réponses. Pour une anthropologie réflexive*. París: Éditions du Seuil, 1992)

Salvador Cardús "La sociologia com a pràctica i com a saber" a S. Cardús, coord. *La mirada del sociòleg*. Barcelona: Proa, 1999, pp. 171-198

Complementària

Baudouin Jourdan, ed. *Impostures scientifiques. Les malentendus de l'affaire Sokal*. París/Nice: La Découverte/Alliage, 1998

Josep Lluís Blasco i Tobies Grimaltos *Teories del Coneixement*. València: Universitat de València, 1997

Anna Berga "La violència: problema o símptoma? Una mirada sociològica", *Educació Social*, núm. 23, 2003, pp.11-22.

Peter Berger. *Invitació a la sociologia. Una perspectiva humanística*. Barcelona: Herder, 1986

Peter Berger i Thomas Luckmann. *La construcció social de la realitat*. Barcelona: Herder, 1988

Joan-Philippe Bouilloud *Sociologie et société. Épistémologie de la réception*. París: PUF, 1997

Pierre Bourdieu *Le métier de sociologue*. París. Mouton, 1973 (2a ed.). Ed. espanyola: *El oficio de sociólogo*. México: Ediciones del Siglo XXI

Pierre Bourdieu. *Sicence de la science et réflexivité*. París: Raisons d'Agir Éditions. 2001

Pierre Bourdieu (1999) (dir.) "Comprendre" a *La miseria del mundo*. Madrid: Akal, pp.527-543.

Jean Bricmont i Alan Sokal *Impostures intel·lectuals*. Barcelona: Empúries, 1999

Ignasi Brunet i Lluís F. Valero *Epistemología y práctica de la investigación científico social*. Barcelona: Llibreria Universitària, 1998.

Salvador Cardús i Joan Estruch "Teoria i provocació" a *Papers*, núm. 26, 1986, pp. 69-104

A. F. Chalmers *Qué es esa cosa llamada ciencia?* Madrid: Sigo XXI, 1982

Joan Estruch i Salvador Cardús. "Els suïcidis, un problema?" a *Plegar de viure*. Barcelona: Edicions 62, 1981, pp. 21-39.

Anne Game i Andrew Netcalfe. *Passionate Sociology*. Londres: Sage, 1996

Carlo Ginzburg "Señales. Raíces de un paradigma indiciario" a *Crisis de la razón. Nuevos modelos en la relación entre saber y actividad humana*. Mèxic: Siglo XXI, 1983

Leszek Kolakowski *Husserl y la búsqueda de la certeza*. Madrid: Alianza, 1994

David Locke *Science as Writing*. Yale University, 1992. Edició espanyola: *La ciencia como escritura*. Madrid: Ediciones Cátedra, 1997

Robert Nisbet *La sociología como forma de arte*. Madrid: Espasa-Calpe, 1979

Josep-Maria Terricabras *Fer filosofia, avui*. Barcelona: Edicions 62, reed. 1995. Especialment pp. 9-49

Josep-Maria Terricabras *Atreveix-te a pensar*. Barcelona: Edicions La Campana, 1997

Jesús Tusón *¿Com és que ens entenem? (sí és que ens entenem)*. Barcelona: Empúries, 1999

Paul Watzlawick *¿Es real la realidad?* Barcelona: Herder, 5a ed., 1992

Paul Watzlawick *El arte de amargarse la vida*. Barcelona: Herder, 1984

Max Weber *La ciència i la política*. València: Publicacions de la Universitat de València, 2005

Louis Wirth "Pròleg" a Karl Mannheim, *Ideologia i utopia*. Barcelona: Edicions 62, 1978,
pp 27-42